

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003299

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-10-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романова Ніколь Віталіївна

2. Nikol R. Romanova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 12-09-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Головне управління Національної поліції у місті Києві

Код за ЄДРПОУ: 40108583

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 15, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Галузевий

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 6723

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.15.15, 10.87.21, 10.87.67

Тема дисертації:

1. Забезпечення гендерної рівності в секторі безпеки і оборони: імплементація міжнародно-правових стандартів у законодавство України.
2. Ensuring gender equality in the security and defense sector: implementation of international legal standards into the legislation of Ukraine.

Реферат:

1. Дисертація присвячена розкриттю особливостей загальнотеоретичних і конституційно-правових засад забезпечення гендерної рівності в секторі безпеки і оборони у контексті імплементації міжнародно-правових стандартів у законодавство України. Проаналізовано доктринальні джерела з питань гендерної рівності, методологічну основу дослідження, поняття, значення і причини виникнення гендерної нерівності, нормативно-правове регулювання і забезпечення гендерної рівності в секторі безпеки і оборони в Україні,

деяких зарубіжних державах через призму стандартів, що регламентовані такими міжнародними організаціями: Організація Об'єднаних Націй (ООН), Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) і Рада Європи. Це дозволило систематизувати підходи до визначення понять «гендер», «стать», «рівність», «свобода», «гендерна рівність», «гендерні установки», «гендерні стереотипи», «міжнародно-правові стандарти», «політика забезпечення гендерної рівності», «сектор безпеки і оборони», «імплементация», «гендерно-правова експертиза» тощо, значною мірою модернізувати поняттєво-категорійний апарат дослідження. Поряд з традиційним методологічним інструментарієм, що включає філософсько-світоглядні, загальнонаукові й спеціальнонаукові (спеціальноправові) методи (узагальнення, аналіз, синтез, індукція, дедукція, історичний, системний, діалектичний, антропологічний, аксіологічний, гносеологічний, герменевтичний, структурно-функціональний, порівняльно-правовий, формально-юридичний, синергетичний, статистичний, правової семіотики, правового моделювання і прогнозування, програмування та ін.), звернуто увагу з на феміністичний і гендерний підходи при дослідженні гендерно-зумовлених питань; метод стратегування, завдяки якому проаналізовано існуючі численні правові акти стратегічного характеру (Стратегію забезпечення державної безпеки 2022 р.; Стратегію національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни» 2020 р.; Стратегію зовнішньополітичної діяльності України 2021 р.; Стратегію людського розвитку 2021 р.; Державну стратегію забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року; Національну стратегію у сфері прав людини 2021 р.; Стратегію гендерної рівності Ради Європи на 2018–2023 роки, Стратегію гендерної рівності Ради Європи на 2024–2029 роки); методологічні принципи міждисциплінарності, об'єктивності, комплексності, плюралізму, системності, всебічності, детермінізму тощо. Їх використання дозволило сформулювати узагальнюючі положення, висновки і пропозиції щодо забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони, реалізації гендерної політики, імплементации міжнародно-правових стандартів у даному напрямі. Обґрунтовано еволюційну і плюралістичну природу феномену гендерної рівності, що дозволяє розглядати у якості: 1) однієї із загальнолюдських і загальноцивілізаційних цінностей; 2) принципу, що відзначається міжгалузевим і міждисциплінарним значенням, належить до системи принципів правового регулювання міжнародного і національного масштабів, організації та функціонування органів публічної влади, сектору безпеки і оборони тощо; 3) права на гендерну рівність, що може розглядається як самостійне право людини, незалежно від статі (гендеру), поряд з правом на недискримінацію, конституційного закріпленими правами і свободами людини, зумовлюючи появу відповідних обов'язків; 4) основи гендерної ідеології та паритетної демократії; 5) комплексного соціально-правового інституту, що відіграє важливе значення для розбудови громадянського суспільства і правової держави, правового порядку різних масштабів тощо. Виокремлено ряд авторських підходів до розуміння і визначення гендерної рівності, а саме у вузькому і широкому сенсах. Зокрема, у вузькому сенсі гендерна рівність становить похідний від фундаментального 4 принципу рівності, нормативно закріплений на міжнародному та національному рівнях принцип, що полягає у свободі вибору можливостей визначення соціальної ролі особи в сім'ї та суспільстві, справедливому і неупередженому ставленні до всебічного використання людського потенціалу незалежно від гендеру, тобто очікувань, що на неї покладаються щодо поведінки, обов'язків, рис характеру тощо. Відзначено суттєві відмінності між законодавчим розумінням гендерної рівності та міжнародно-правовим, за яким гендер розглядається як соціальна роль, без прив'язки до статі та відповідно не ототожнюється гендерна і статева рівність. Таким чином, наслідком гендерної нерівності є дискримінація за ознакою гендеру, в результаті якої порушуються права як чоловіків так і жінок. Гендерна рівність включає репродуктивну свободу жінок, рівний доступ до праці жінок і чоловіків, заборону примусових шлюбів, в тому числі продаж малолітніх і неповнолітніх дітей для такого шлюбу, рівний доступ жінок і чоловіків до прийняття рішень у сфері безпеки і оборони.

2. The dissertation is devoted to the disclosure of the features of the general theoretical and constitutional-legal principles of ensuring gender equality in the security and defense sector in the context of the implementation of international legal standards in the legislation of Ukraine. The doctrinal sources on issues of gender equality, the methodological basis of research, the concept, meaning and causes of gender inequality, regulatory and legal

regulation and ensuring gender equality in the security and defense sector in Ukraine and some foreign countries through the prism of standards regulated by the following international organizations are analyzed: United Nations (UN), North Atlantic Treaty Organization (NATO), Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) and the Council of Europe. This made it possible to systematize approaches to defining such concepts as "gender", "sex", "equality", "freedom", "gender equality", "gender attitudes", "gender stereotypes", "international legal standards", "policy to ensure gender equality", "security and defense sector", "implementation", "gender-legal expertise" etc., to significantly modernize the conceptual and categorical research apparatus. Along with the traditional methodological toolkit, which includes philosophical, general scientific and special legal methods (generalization, analysis, synthesis, induction, deduction, historical, systemic, dialectical, anthropological, axiological, epistemological, hermeneutic, structural-functional, comparative-legal, formal-legal, synergistic, statistical, legal semiotics, legal modeling and forecasting, programming, etc.), attention is paid to the feminist method – it is used in the study of gender-related issues; strategizing method – thanks to which numerous existing legal acts of a strategic nature were analyzed (The State Security Strategy 2022; National Security Strategy of Ukraine "Human Security - Country Security" 2020; Strategy of Ukraine's foreign policy activity in 2021; Human Development Strategy 2021; State strategy for ensuring equal rights and opportunities for women and men for the period up to 2030; National strategy in the field of human rights 2021; Gender Equality Strategy of the Council of Europe for 2018-2023, Gender Equality Strategy of the Council of Europe for 2024-2029); methodological principles of interdisciplinarity, objectivity, complexity, pluralism, systematicity, comprehensiveness, determinism, etc. Their use made it possible to formulate general provisions, conclusions and proposals on the issues of ensuring gender equality in the field of security and defense, implementation of gender policy, implementation of international legal standards in this area. The evolutionary and pluralistic nature of the phenomenon of gender equality is substantiated, which allows it to be considered as: 1) one of the universal human and civilizational values; 2) the principle, marked by inter-branch and interdisciplinary significance, belongs to the system of principles of legal regulation of international and national scales, organization and functioning of public authorities, the security and defense sector, etc.; 3) the right to gender equality, which can be considered as an independent human right, regardless of sex (gender), along with the right to nondiscrimination, which is constitutionally enshrined in human rights and freedoms, predisposing to the emergence of corresponding duties; 4) the foundations of gender ideology and parity democracy; 5) a complex socio-legal institution that plays an important role in the development of civil society and the rule of law, the legal order of various scales, etc. A number of author's approaches to understanding and defining gender equality, namely in the narrow and broad sense, are highlighted. In particular, in a narrow sense, gender equality is a derivative of the fundamental principle of equality, a normatively established principle at the international and national levels, which consists in the freedom to choose the possibilities of determining the social role of a person in the family and society, a fair and impartial attitude to the comprehensive use of human potential regardless of from gender, that is, the expectations that are placed on her regarding behavior, duties, character traits, etc. Significant differences were noted between the legislative understanding of gender equality and the international legal one, according to which gender is considered as a social role, without reference to sex and, accordingly, gender and gender equality are not equated. Thus, the consequence of gender inequality is discrimination based on gender, as a result of which the rights of both men and women are violated.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Романова Н.В. Еволюція доктринальних джерел з питань гендерної рівності. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2020. Т.19, №1. С. 73-80.
- Романова Н.В. Гендерно-правова експертиза як складова механізму забезпечення гендерної рівності. Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України, 2019. № 19.С. 38-46.
- Georzi V., Romanova N. NATO/EAPC: gender equality as a constituent for the success of mission and operation. Наше право, 2018. №1. С. 27-32.
- Kaminska N., Romanova N. The United Nations worldwide goal: achieve gender equality and empower. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ, 2017. №2. С. 386-395.
- Романова Н.В. Оцінка результатів впровадження механізмів забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони в національне законодавство України. Верховенство права. 2019. №1. С. 42-48. (Молдова) URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/42-48_20.pdf.
- Романова Н.В. Інститут уповноважених з питань забезпечення прав людини в Україні в сучасних умовах. Розуміння маскулінності та гендерної рівності в секторі безпеки України та представлення результатів дослідження: 14 матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 25 березня 2021 р.). Київ: НАВС, 2021. С. 220-222. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/79a53668-e84e-41b3-9017-c817708a7a04/content>.
- Романова Н.В. Проблемні аспекти сучасного розуміння гендеру та гендерної рівності. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 28 листопада 2019 р.). Київ: НАВС, 2019. Ч. 1. С. 194-196. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/items/3fb3bf19-0d7d-4059-9a7f-d83b62a5d8fa>
- Романова Н.В. Криміналізація примушування до шлюбу: порівняльноправовий аналіз законодавства України та країн Європи. Актуальні проблеми кримінального права: матеріали IX Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (м. Київ, 21 листопада 2018 р.). Київ: НАВС, 2018. С. 287-290. <https://elar.naiu.kiev.ua/items/7a6b2804-b25b-48f5-b349-8dd9d9b94425>.
- Камінська Н. В., Романова Н.В. Глобальна ціль сталого розвитку: досягнення гендерної рівності та надання рівних можливостей розвитку для чоловіків і жінок. Стан дотримання прав людини в умовах сучасності: теоретичні та практичні аспекти: матеріали VIII Всеукраїнської науковопрактичної конференції (м. Київ, 22 березня 2018 р.). Київ: НАВС, 2018. С. 321- 329. URL:<https://elar.naiu.kiev.ua/items/15f7c877-e3c0-4664-83c9-cb5e1a0cef18>.
- Камінська Н.В., Романова Н.В. НАТО: механізми реалізації Резолюції 1325 і пов'язаних з нею резолюцій. Євроатлантична інтеграція в контексті захисту прав та інтересів громадян України: матеріали підсумкової науковотеоретичної конференції наукового товариства курсантів та студентів інституту (м. Київ, 25 квітня 2018 р.). Київ: НАВС, 2018. С. 121-127.
- Камінська Н. В., Романова Н.В. Політика Організації Об'єднаних Націй у сфері гендерної рівності. Правові реформи в Україні: реалії сьогодення: матеріали IX всеукраїнської науково-теоретичної конференції (м. Київ, 31 жовтня 2017 р.). Київ: НАВС, 2017. С. 127-131.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0112U105261; 0115U001440; 0120V105286

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Камінська Наталія Василівна
2. Nataliia V. Kaminska

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7239-8893

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: проспект Любомира Гузара, буд. 1, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Наливайко Лариса Романівна
2. Larysa R. Nalyvaiko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7696-4223

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571446

Місцезнаходження: пр. Гагаріна, 26, Дніпро, Дніпровський р-н., 49005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демиденко Володимир Олексійович
2. Volodymyr O. Demydenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6771-0080

Додаткова інформація: Scopus Author ID 57205548802;
https://scholar.google.com.ua/citations?user=kl_mZPYAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, 1, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Омельченко Наталія Леонідівна
2. Nataliia L. Omelchenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3096-257X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крусян Анжеліка Романівна
2. Anzhelika R. Krusian

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6437-2864

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Академічний

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Скрипнюк Олександр Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Скрипнюк Олександр Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Фешенко О. Л.

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна